

AFRIKAGETUIGENISSEN

Nieuwsbrief nr. 11

April 2008

Honderd jaar geleden...

In oktober van dit jaar zal het een eeuw geleden zijn dat Congo een Belgische kolonie werd. Een schenking of een legaat wordt meestal met open armen ontvangen. Niet zo in ons toenmalige Belgenland, dat eerder onbegrijpend of onwillig reageerde op de onvergelykelijke "challenge" die een visionaire en vaak onbegrepen vorst zijn onderdanen in de handen gaf. Onze honkvaste voorvaders, die zelf eeuwenlang binnen de beperkte einders van vreemde heerschappijen hadden geleefd, voelden niet veel animo om hun vlag te gaan planten in dit wilde en onbekende gebied dat zo ver buiten hun vertrouwde gezichtsveld lag.

Die passieve houding zou eigenlijk pas in het laatste decennium van de koloniale tijd plaats maken voor een positieve ingesteldheid tegenover deze reusachtige onderneming waarin het kleine België goed bezig leek om zichzelf te overtreffen. De echo van de opmerkelijke successen die een snel groeiend aantal landgenoten door hun keihard pionierswerk hadden weten te behalen weerklonk alom. Het vestigen van een evidente "pax belgica", de pijlsnelle economische ontwikkeling, de inzet van onze talrijke missionarissen, ondernemers, wetenschappers, ambtenaren, enz., dit alles gestuwd door een bijzonder gemotiveerde Monarchie, had euforische gevoelens opgewekt.

Helaas zou echter al spoedig worden bewaarheid wat een bekend Frans politicus ooit stelde : Zodra een instelling grote faam verwerft, is de neergang dikwijls niet veraf. Grasduinen over blunders, over gemis aan prospectieve visie ten aanzien van de evolutie van de geesten, over jammerlijk verkeken kansen valt evenwel buiten ons bestek en wij laten aan eenieder daaromtrent zijn vrije mening.

De pijnlijke ontknoping van deze "Grande Illusion" inspireerde veertig jaar geleden ons uittredend bestuurslid Walter Geerts tot een merkwaardig allegorisch gedicht "Eens". Het vertolkt op uitstekende wijze de gevoelens die deze jammerlijke gang van zaken bij velen oproept. Nu het dit jaar een eeuw geleden is dat Congo als kolonie aan België werd gehecht, hebben we dit gedicht hierna afgedrukt, niet zonder een welgemeend woord van dank aan de auteur, onze medestander die mee aan de wieg van onze vereniging heeft gestaan.

Het Bestuur

EENS...

(Door Walter Geerts)

Eens woonden wij samen
op een groen eiland,
dienstvaardige Vrijdag
en voortvarende Robinson.
Eens woonden wij samen.

Waarom dachten wij
blinde zwarte,
blinde blanke,
dat enkel ons eiland
groen zou blijven ?

Toen het schip kwam
met de witte steven
en de zwarte schouwrook,
wisten wij niet
dat dit het schip was
van verderf.
Het schip van witte haat,
het schip van zwarte dood.

Wij dachten,
oude zwarte,
oude blanke,
dat enkel het groen
van ons eiland
voor ons betekenis had.

En toen het eiland
de vuurgloed in zijn schoot
zag opwellen,
dachten wij dat ons groen eiland

een brok trillend leven werd.
Dat het kleine groene zaad
een rijpe rode vrucht werd.

Waarom dachten wij
stille zwarte,
stille blanke,
dat ons groen land
geen giftig-rode vruchten droeg ?

De mensen van het schip,
onbekende zwarten,
onbekende blanken,
maaiden het groen van ons eiland.
Ze zaaiden een haatzwart zaad.
Je zwarte broer trok zijn dolk,
mijn blanke broer zijn mes.

En toen het witte schip
met de zwarte schouwrook
weer in de nacht wegvoer,
slieden wij in op ons eiland,
moe,
grenzeloos moe
van het vechten.

Toen de zon weer oprees
boven de zee,
zagen wij,
blinde zwarte,
blinde blanke,
dat ons eiland dor was.

En de Berg van Groot Vertrouwen
spuwde as en vuur.
Waarom ?

Nakaarten over het voorbije jaar – Hoever staan wij ?

Op 20 maart jl. hield onze vzw haar jaarlijkse statutaire vergadering, traditiegetrouw binnen de muren van het Afrika-Museum te Tervuren. Het jaarverslag over 2007, dat bij die gelegenheid door de raad van bestuur werd uitgebracht, kunnen we als volgt samenvatten :

Het bestuur van Afrikagetuigenissen blikte fier op het afgelopen werkjaar terug. De uitvoering van het veelomvattend en veeleisend project waarvan het de uitvoering op zich heeft genomen kende tijdens het afgelopen jaar substantiële vorderingen. Wij menen te mogen stellen dat deze realisatie een “kritische massa” heeft bereikt. Indien wij aan hetzelfde ritme kunnen doorgaan zal het eerste streefdoel, d.w.z. het bijeenbrengen van 250 getuigenissen over ons Afrikaans verleden, voor het einde van het lopende jaar kunnen worden bereikt.

Het hoort natuurlijk dat wij even de stand opgeven van wat per eind 2007 verwezenlijkt was:

Geregistreerde getuigen : 180

Gerealiseerde interviews : 162

Op papier uitgeschreven interviews : 120

Interviews verwerkt in de database : 97

Gerealiseerde films : 2

Natuurlijk zijn deze cijfers inmiddels in alle opzichten achterhaald. Het is echt niet gemakkelijk cijfers te citeren want ze evolueren van dag tot dag : enkele dagen geleden heeft het aantal getuigen het cijfer 200 overschreden, het aantal opnamen 180, het aantal uitgeschreven interviews 140 (waarvan reeds 595 pagina's in de database werden opgenomen), enz.

Wat deze ietwat saaie cijfers echter niet laten zien – en in het beste geval enkel kunnen laten vermoeden – is de som van denkwerk, inspanningen, werkuren en af en toe ook de stress die deze mooie resultaten mogelijk hebben gemaakt.

Opnamewerk

Het meest zichtbare is natuurlijk het opnamewerk, eigenlijk is dat maar het topje van de ijsberg, dat meestal ten huize van onze respondenten plaats vindt. Het aantal uren dat daaraan besteed wordt is natuurlijk onberekenbaar : enkel de gedane verplaatsingen kunnen daarvan een idee geven : minimum 16.800 gereden kilometer in 2007. Het verheugt ons dat wij andermaal rijke en gevarieerde schatten aan Afrikaanse ervaringen uit de vergetelheid konden redden. Ook kon een aangroei van interessante schriftelijke herinneringen, foto- en filmbeelden worden vastgesteld, maar de oogst is de laatste tijd toch een beetje minder rijk geweest dan verwacht. Wij richten dus een nieuwe oproep tot alle gegadigden om mee te werken opdat zulke souvenirs niet verloren gaan.

Wij beschikken voortaan over drie zelfstandige opname-eenheden, zodat het interviewen in versneld tempo kan doorgaan. De hoop is dan ook gewettigd dat we – zoals reeds gezegd – binnen afzienbare tijd ons eerste objectief, 250 interviews, zullen realiseren.

Naarmate onze kennissenkring uitbreiding neemt, wordt onze adressenlijsten ook steeds langer, wat ons aanspoort om er het bijltje niet bij neer te leggen wanneer dat eerste doel bereikt zal zijn. Wat ons echter zorgen baart is dat de financiering van dit verdere stadium van onze activiteiten nog niet verzekerd is. Op deze kwestie komen wij zo dadelijk nog terug.

Archivering

Bij vorige gelegenheden hebben wij al gewezen op het belang dat wij hechten aan het systematisch verwerken van de informatie die ons wordt toevertrouwd. Laten we dus

bondig herhalen dat de interviews worden uitgeschreven, geanalyseerd, ingedeeld in sequenties, gechronometreerd en gecodeerd in een 200-tal rubrieken, die hoofdzakelijk op de Universele Decimale Classificatie gebaseerd zijn. Om de ingezamelde gegevens open te stellen en toegankelijk te maken voor latere gebruikers, heeft Afrikangetuigenissen een digitale databank in het leven geroepen met behulp van het computerprogramma Access. Deze databank bestaat uit een enkel bestand, samengesteld uit een aantal tabellen, aan elkaar gekoppeld door een aantal indexen zoals het getuigennummer en de code van het behandelde item. Een uitgebreide trefwoordenlijst verwijst naar deze codes.

De databank kan, samen met de integrale teksten van de interviews, allerlei interessante informatie bezorgen :

- de lijst van de getuigen met hun personalia, opleiding, activiteitssectoren en standplaatsen in Afrika ;
- de lijst der interviews en memoires ;
- de lijst der geschonken documenten en fotografische herinneringen, met vermelding van hun aard en hun schenker.

Naar mate van de ingevoerde aanvullingen wordt deze databank op geregelde tijdstippen via een digitale en een magnetische drager ter beschikking gesteld van het Afrika Museum te Tervuren.

Films

Tot op heden konden wij twee films afleveren :

- "Pioniers naar Tropische Waters", een film ter herinnering aan de zeevisserij zoals die destijds vanuit Matadi met groot succes beoefend werd ;
- "P.G. Janssens – Een leven in dienst van de Tropische Geneeskunde", een film die hulde wil brengen aan de nagedachtenis van deze befaamde wetenschapper en legendarische directeur van het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen.

Een derde film is momenteel in de maak : die zal handelen over de grote figuur van de Bruggeling pater Raphaël de la Kethulle de Ryhove, die in het geheugen van het Congolese volk blijft voortleven als de onvergetelijke "Tata Raphaël".

Het is natuurlijk niet de bedoeling dat wij het bij deze drie films zouden laten. Een tweetal nieuwe projecten zijn inmiddels in de geesten aan het rijpen.

Ledenwerking

Dat onze leden de inspanningen van onze medewerkers op prijs stellen blijkt wel uit het feit dat de overgrote meerderheid van de jaarlijkse lidmaatschapsbijdragen met voorbeeldige stiptheid op onze bankrekening werden gecrediteerd. Uw bestuur is daarvoor bijzonder erkentelijk.

Onze twee bijzonder succesvolle bijeenkomsten van vorig jaar te Oostende hebben zeker bijgedragen om de vriendschapsbanden onder onze leden nader toe te halen, evenals ons jaarlijks tuinfeest. Wij hopen ook de tijd en de middelen te vinden om ook elders in het land onze getrouwen bij elkaar te brengen en hen zoveel mogelijk deelachtig te maken in de geest die wij onder onze vrienden oud-kolonialen levendig willen houden.

Wij hechten daarom ook veel belang aan onze nieuwsbrieven die voortaan vier keer per jaar zullen verschijnen en waarvan we de presentatie willen verbeteren.

Externe betrekkingen

Wij zijn in de eerste plaats dank verschuldigd aan de Vlaamse Gemeenschap. Inderdaad heeft de Vlaamse Minister van Cultuur vorig jaar een derde schijf van de projecttoelage te onzer beschikking willen stellen. De Minister gaf daarmee gunstig gevolg aan het lovend advies dat hem door de beoordelingscommissie werd verstrekt over de uitvoering van ons project. Jammer genoeg echter is de regelgeving van die aard dat de maximale duur van erfgoedprojecten als het onze in principe drie jaar niet te boven mag gaan. Wij moeten er dus ernstig rekening mee houden dat de betoelaging – die overigens bepaald niet als een hemels

manna over onze hoofden wordt uitgestrooid maar aan streng limitatieve toepassingsregels onderworpen is – na 1 oktober van dit jaar niet zal worden verlengd. Onze vrees is dan ook reëel dat we met een cruciaal financieringsprobleem geconfronteerd gaan worden.

Vervolgens moeten wij ons gelukkig prijzen om onze uitstekende betrekkingen met het Koninklijk Museum voor Midden Afrika, waarmee wij zoals men weet een contractuele band hebben. Zoals daarstraks reeds is aangestipt, wordt onze databank sedert geruime tijd, naarmate ze aan volume wint, ter beschikking van het Museum gesteld. Hetzelfde geldt voor de gecollecteerde items. In de komende weken zullen ook de eerste honderd DVD's samen met de integrale uitgeschreven interviews aan de Museumdirectie worden overhandigd.

Voorts willen we het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (thans herdoopt tot "FARO") vermelden, dat ons van bij de aanvang bij het beoefenen van deze "*oral history*" heeft bijgestaan. Voor de komende weken is trouwens een belangrijke toetsing van onze realisaties gepland.

Een vitale partner is eveneens onze Franstalige zustervereniging "*Mémoires du Congo*", waarmee wij vlot samenwerken en trouwens via een wederzijdse vertegenwoordiging in elkaars bestuur verbonden zijn. Deze samenwerking is uiteraard belangrijk ten overstaan van het KMMA. Daar de opnamen van onze beide verenigingen ongeveer gelijke tred houden ziet het er naar uit dat wij samen tegen het einde van dit jaar het bezit van het Museum zullen kunnen verrijken met niet minder dan 500 getuigenissen over het Belgisch verleden in Midden Afrika.

Vergeeten wij tenslotte ook niet een hele reeks bevriende verenigingen van oud-kolonialen. Om maar die te noemen die op de vergadering vertegenwoordigd waren : de Koninklijke Koloniale Vereniging van Limburg met haar voorzitter, onze vriend Frans Jorissen, de Vriendenkring van oud-kolonialen uit Diest en omstreken, met het echtpaar Richard Peeters en Alice Cops.

Vergeeten we vooral ook niet de KBUOL-URROME, de belangrijke koepelorganisatie van verenigingen van oud-kolonialen, met haar voorzitter, ons medelid, ereambassadeur Louis de Clerck.

Dankwoord

De voorzitter besloot het verslag met een woord van dank

- aan de medewerkers die zich met zoveel inzet en energie wijden aan hun taak,
- aan de Directie en het personeel van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika voor hun gastvrijheid en de vlotte samenwerking,
- aan alle trouwe leden en sympathisanten voor hun hartversterkende morele en geldelijke steun.

Onze raad van bestuur

Onze algemene vergadering van 20 maart diende zich ook bezig te houden met de samenstelling van de raad van bestuur. Zoals hierboven reeds gezegd heeft Walter Geerts, medestichter van Afrikagetuigenissen, wegens gezondheidsredenen gevraagd zijn bestuursmandaat niet te verlengen.

Ook Dirk Smits, die benomen is door veeleisende beroepsplichten, zet tijdelijk een stap opzij. Wij zijn ook blij twee nieuwe gezichten in ons bestuur te mogen begroeten : Emiel Clement, eredirecteur bij het Parlement, die in een vorig leven leerkracht was in Lisala en Paul Frix, voormalig directeur-generaal bij Ontwikkelingssamenwerking. Deze laatste, die ook de voorzitter van *Mémoires du Congo* is, volgt in deze hoedanigheid zijn vorig jaar overleden voorganger, de betreurde André Huybrechts op.

Uit de herinneringen van Cyriel Van Meel : **Bevallen in het neolithicum...**

Eindelijk had ik wat ik zocht : gedropt worden midden het onbewoonde oerwoud, intens in contact komen met zowel de overweldigende natuur als met de meest primitieve mens.

Ik schrijf 1955. Aangesteld als medisch beambte voor de woudexploitatie van Yuki op de Kasai.

Met kettingzagen had men de woudreuzen op de berghelling neergelegd en er de exploitatiegebouwen neergezet. Mijn huis stond op de zuidkant met een mooi uitzicht op de eilanden, de zandbanken en de meanders van de rivier. Hoger op de berg stonden de zagerij, de stapelplaatsen, de werkplaatsen en de huizen van de arbeiders. Met een bulldozer Caterpillar en een Latil werden de stammen tot bij een smalspoor gebracht dat uitmondde onder de grootste lintzaag van heel Afrika; een Brenta die de woudreuzen probleemloos veranderde in balken en planken.

Vanuit dit complex van gebouwen kropen als octopus-armen de exploitatiewegen noordwaarts het woud in, waar ze doodliepen bij de laatst gevelde reus. Uit de vele houtsoorten die er groeiden werd er één uitgekozen, de mulundu (een soort Afrikaanse eik) voor de herbebossing die systematisch op de exploitatie volgde.

De arbeiders waren Bantoe, aangeworven in de dorpen langs de Kasai.

Het verwonderde mij dat deze Bantoe zich niet in het woud waagden buiten de werkuren wanneer ze begeleid waren door de houtvester Smith.

Met een effectief van 4 blanken, draaide deze exploitatie gesmeerd: een directeur, een houtvester, een technicus en ikzelf voor de medische dienst. Het kon op die berghelling verschrikkelijk heet zijn : daarom werd van elf tot twee het werk stilgelegd maar werd wel 's morgens om vijf uur begonnen.

Reeds van de eerste dag wou ik op verkenning in het woud maar de andere blanken raadden me het af. “ Wie alleen in dat woud gaat komt er nooit meer uit,” zegden ze “ je loopt er totaal verloren, man.” Ik zei er niets meer over, maar ging toch. Ik rekende op mijn oriëntatievermogen maar wist niet dat oriënteren tussen al die hoge bomen geen sinecure is; geen zon en geen referentiepunten. Alleen maar bomen, wedijverend in hoogte en dikte, daaronder struiken die het moesten stellen met het schaarse licht dat overbleef.

In heel dat uitgestrekte woud waren geen voetpaadjes, alleen wat riviertjes waar de zon even tot de bodem raakte. Bij elk vrij moment ben ik in dat woud rondgetrokken en nooit verloren gelopen maar heb ik genoten van de onbekende planten en bloemen die ik ontdekte, de vlucht van de Calao vogels, gevolgd, van de roep van de Mangabeyapen, de Magistraatapen, de meerkatten en de ontdekking gedaan van een totaal witte apensoort die alleen in de hoogste toppen te vinden was.

En toch was de mens aanwezig in die groene hel, de Batwa. Zij kwamen nooit uit het woud, de Bantoe gingen er niet in. In een tijdsyclus van drie jaar kwamen deze Batwa jagen en trokken dan weer verder .

Het enige bewoonde dorp in heel dat woud lag op 12 kilometer buiten de exploitatie, smalend door de Bantoe als Yuki Basendji (Yuki van de wilden) genoemd. Om er te

geraken moest men tweemaal door een moeras. Van uit dat dorp vertrokken twee kleine paadjes, als donkere groene tunnels door het woud : één naar Oshwe, 100 km. ver en een ander naar Dekese, 200 km. verder.

Deze mensen leefden echt nog in het neolithicum. Soms op mijn voettochten kwam ik door het dorp waar iedereen poedelnaakt rondliep en de kinderen wegliepen omdat ze dachten dat ik een geest was.

Dorp in het neolithicum

Yuki Basendji hoorde bij geen enkele medische kring. Het dichtstbijzijnde was de missie van Ipamu aan de overkant van de Kasai, maar deze mensen hadden geen prauwen. Ze leefden dus zoals de dieren in het woud. Geboorten en sterfgevallen waren mijlpalen in hun bestaan.

Ik had niet verwacht ooit iets met deze mensen te maken te hebben maar op een nacht werd er aan mijn deur geklopt, een Basendji. Zijn taaltje was voor mij onverstaaanbaar. Een bijgeroepen Bantoe wist het me uit te leggen.

“ Ze verwachten u in Yuki Basendji voor een bevalling die niet wil vlotten. Als jij niet helpt zal de vrouw doodgaan.”

Bij nacht door het woud samen met een Basendji, dat moest een fantastische belevenis worden. Ik zocht het nodige bij mekaar en we vertrokken, alhoewel mijn vrouw me wilde doen wachten tot 's morgens.

We volgden de exploitatieweg tot aan het moeras. Ik had mijn fiets mee maar kon die in het donker helemaal niet gebruiken, maar zou me wel tijd sparen op de terugweg. Voor we ons op heupdiepte door het moeras waagden begon de Basendji met een lange stok op het water te slaan om eventuele krokodillen weg te jagen.

Toen we zeven kilometer verder in het dorp aankwamen was het nog steeds pikdonker maar moest ik niet zoeken om de barende vrouw te vinden; haar gejammer galmde tussen de weinige hutten.

Buiten tegen één van de hutten vond ik haar, geheel naakt, gezeten tussen de gespreide benen van haar moeder die met haar armen vergeefs hielp persen. Een bevalling gebeurde steeds gezeten tussen de benen van de moeder of de tante. Om het kind op te vangen was er een putje gegraven tussen de benen en belegd met verse ngongobladeren.

Het hele dorp leefde de gebeurtenis mee, groot en klein. Ieder om beurt kwam met een brandende stok uit het vuur bijlichten tussen de benen van de vrouw..

Wat bevallingen betreft had ik niet de minste opleiding, ik voelde dan ook de twijfel in mij groeien. Ik rekende op Palfijns uitvinding, de verlostang.

Voorzichtig schoof ik linker en rechterhelft naar binnen, waar ik het hoofdje kon voelen, klikte de twee delen aan mekaar en begon te trekken. Dit was duidelijk een geval van een te smal bekken. Maar veel vlugger dan verwacht kwam de boreling er uit. Het hoofd was door die twee dagen persen zo vervormd als een peer. Twee kleine wondjes waren de sporen die de verlostang had achtergelaten maar voor de rest zag het er goed uit.

Toen kwamen de vrouwen van het dorp in actie, met hun mond vol koud water bliezen ze de boreling nat. In hun haast kreeg ik evenveel water over mij geblazen tot de eerste levenskreet door het dorp schreeuwde.

Het dorp in de ochtendschemer veranderde op slag in een uitgelaten groep mensen die een kringdans begonnen uit te voeren, me meesleurend om te delen in hun vreugde. De kalebassen vol malafu werden bovengehaald en geroosterde larven van de Goliathkever waren de grote lekkernij. Mijn wereld van de suikerbonen was wel heel ver weg...

Ik zou nog verschillende malen naar dat Basendji-dorp terugkeren, telkens voor een moeilijke bevalling en dat steeds in het holle van de nacht. Het meest spectaculaire was nochtans de geboorte van een tweeling, maar daarover meer in een volgend verhaal.

Cyriel Van Meel

Lidmaatschapsbijdragen

Hartelijk dank aan de bijzonder talrijke leden die met voorbeeldige stiptheid hun bijdrage voor het jaar 2008 hebben overgemaakt.

In de navolgende lijst van trouwe betalers zijn de leden die zo vriendelijk waren hun bijdrage spontaan aan te vullen met een gift met een sterretje aangemerkt.

Het zijn de heren en dames W. Alenus, G. Alflen, J. Allewaert, S. Annys, G. Baeyens, R. Bedert, W. Beyls, Ch. Blancke, L. Boets, Pater J. Bollen, R.-A. Bonne, G. Bosteels*, B. Brasseur, H. Brat*, R. Brems, J. Brems, H. Bruneel, H. Buseyne, A. Callewier, M. Clement, pater W. Costermans, Creeten, O. Daene, C. Damman, E. De Baedts, M.-Th. De Beul, R. De Bièvre, V. De Bode, M. De Bruyne, L. De Clerck, D. Deconynck, L. De Visscher, G. De Weerd, L. De Zutter, P. Delarue, W. Deltour, D. Demaeght*, broeder Paul Dequeker, C. Derolez, R. Desmedt, J. Dessel, zuster L. Dessel, H. Ducheyne, G. Dumon, R. Duyck, B. Eggermont, J. Eliaerts, A. Fonteyn, W. Franchet, P. Frix, A. Gabriels, R. Gallant*, J. Ghesquière*, H. Gevaerts, J. Ghyoot, L. Gorssen, A. Graré, C. Heeren, L. Helderweirt, F. Hessel, J. Hintjens, L. Hoérée, T. Hoérée, Instituut Tropische Geneeskunde, L. Jaspers, Jonckheere, F. Jorissen*, F. Keereman, E. Kennes, R.

Kint, W. Knaeps, A. Lahaye, C. Lamote, K. Laurens, P. Lelièvre-Damit, M. Lenain, Z. Lecocq, W. Lernout, G. Loosen, B. Lux-Bouckaert, R. Maes, N. Martens, W. Mertens, H. Michels, G. Missinne, L. Morent, V.C. Nijs*, B. Paelinck, S. Pattyn(+), Peemans, R. Peeters, J. Perck, alias B. Henry, R. Pieters(+), A. Pollet, A. Proost*, R. Puttemans, P. Quaghebeur, J. Roose, J.-J. Saquet*, J. Scharpé, J. Schelfhout, J. Schulpen, Pater V. Servaes, Simoens, Speltincx, Strobbe, Swennen, M. Torfs, J. Van Acker, H. Van Balen, H. Van Beeck, R. Van Belle, J. Van de Heyning, H. Van de Wiele, Van den Abbeele, pater P. Van den Bosch, J. Van den Broeck, Van den Hole, J. Van der Paal, T. Van Gijssels, M. Van Laer, C. Van Meel, W. Van Pee, E. Van Rompaey, J. Van Severen, M. Van Trimpont, Van Wassenhove, J. Vandepitte, Vanderslaghmolen, R. Vanhee, Vanherrewegen, R. Vanmeerbeek, F. Vanthournout, D. Ver Boven, A. Verdonck, A. Verhé, M. Vermander (Kisangani W.Vl.), A. Vertongen, Vlassenroot, R. Vossen, G. Vrielinck, Vriendenfonds Univog, L. Wuyts.

Korte berichten

In memoriam

Ons bestuur heeft met diep leedwezen kennis genomen van het overlijden van de volgende leden:

- De heer Serge Lux, destijds dierenarts in Kundelungu (Katanga).
- Prof. Dr. Stefaan Pattyn, aanvankelijk laboratoriumarts te Elisabethstad en naderhand professor aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde en aan de Universiteit van Antwerpen en Voorzitter van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België.
- de heer Richard Pieters, destijds landmeter in Beneden-Congo (Inga) en nadien directeur van ITT te Leopoldstad.

Afrikagetuigenissen betuigt zijn innige deelneming aan de nabestaanden van deze betreurde trouwe leden.

Honderdste verjaardag van de aanhechting van Congo aan België.

Het is nu bijna een jaar geleden dat onze beide verenigingen, Afrikagetuigenissen en Mémoires du Congo, het initiatief hadden genomen om gezamenlijk de betrokken ministers en parlementsvoorzitters erop attent te maken dat het in dit jaar 2008 honderd jaar geleden is dat Congo een Belgische kolonie werd. Wij moeten wel vaststellen dat deze voetstappen geen merkbaar resultaat hebben opgeleverd. Officieus is ons wel ter ore gekomen dat er van regeringswege weinig animo aanwezig was om deze verjaardag met veel luister te omringen. Van hogerhand zou men er de voorkeur aan geven in 2010 op grote schaal vijftig jaar Congolese onafhankelijkheid te

herdenken. Ook de VRT lijkt al plannen in de maak te hebben om aan dat jubileum speciaal aandacht te besteden.

De voorgenomen herdenking 1908-2008 zal dus wellicht uitsluitend binnen het kader van onze verenigingen plaatsvinden. Wij vernemen dat het Vriendenfonds van oud-studenten van het UNIVOG (de vroegere “Koloniale Hogeschool”) in het najaar een plechtige academische herdenkingszitting op touw zal zetten.

Voorts heeft KBUOL/UROME, de koepelorganisatie van koloniale verenigingen het plan opgevat om ter gelegenheid van deze herdenking een beknopte brochure te publiceren waarin de betekenis van 52 jaar Belgisch beleid in Congo op een objectieve manier in het licht zal worden gesteld.

Een verdienstelijk Limburgs initiatief:

Ook onze vrienden van de Koninklijke Koloniale Vereniging van Limburg laten zich niet onbetuigd : Zij houden te dezer gelegenheid een herdenkingstentoonstelling “**Hasselt in Congo**” in het stedelijk museum “het Stadsmus”, Guido Gezellestraat 2 te Hasselt.

Daarin worden ook enkele verdienstelijke Hasselaren in het licht gezet.

De tentoonstelling loopt van 30 mei tot 25 juni (Ze is geopend van dinsdag tot zondag tussen 10 en 17 uur).

Een derde boek van Peter Verlinden

Op 18 april jl. stelde VRT-journalist Peter Verlinden een derde boek van zijn hand aan de pers voor : “**Achterblijven in Congo**”. Zijn twee voorgaande boeken “Weg uit Congo” (2002) en “Het verloren paradijs – Kind in Congo” (2005) evenals zijn ontelbare lezingen doorheen het Vlaamse land hebben zijn faam als een gedegen waarnemer en meeslepend verteller van ons koloniaal verleden gevestigd.

In dit jongste boek heeft de auteur de moed opgebracht om een moeilijke uitdaging aan te gaan : proberen een synthese te maken van de indrukken die de Congolezen uit het koloniaal tijdperk, “le temps des Belges”, overgehouden hebben. Die synthese is gesteund op een dertigtal interviews met diverse getuigen, waaronder we naast de man uit de straat ook bekende personaliteiten zoals oud-minister Justin Bomboko en de Jezuitenpater Martin Ekwa terugvinden. Verlinden gaat ook geen delicate problemen uit de weg : de offers die werden geleverd ingevolge de wereldoorlog, de resp. verhoudingen met Vlamingen en Franstaligen, interracial seksualiteit, enz. enz. Al die herinneringen strekken zich uit van de vooroorlogse tijd tot de dag van vandaag en ze zijn ook zeer uiteenlopend, soms ook tegenstrijdig. Al met al illustreert dit boek de ontzaglijke problemen die de symbiose tussen twee zo verschillende culturen noodzakelijkerwijze met zich meebrengt. Het overbruggen van de kloof tussen zo contrasterende werelden blijft ook vandaag een onopgelost en miskend probleem.

Een illustratie uit het boek : het spiegelbeeld van de moderne techniek

Een grote conclusie dringt zich op : op 30 juni 1960 werd geen navelstreng doorgesneden. De herinnering aan de vele goede kanten van “le temps des Belges” blijft levendig. Peter Verlinden herinnert eraan dat hij al jarenlang pleit tegen een koloniaal schuldcomplex. Hij stelt dan ook dat de Congolezen geen schuldgedelging vragen voor wat voorheen misschien fout is gelopen maar er geduldig blijven op rekenen dat de Belgen hun vroegere banden met Midden-Afrika indachtig blijven en hen niet in de steek laten. (G.B.)

(Uitgave Davidsfonds/Leuven)

Ons jaarlijks tuinfeest

Wie een of meer van onze vorige tuinfeesten heeft bijgewoond, bewaart daaraan beslist een uitstekende herinnering. Wij willen dan ook deze traditie in ere houden. Totnogtoe profiteerden wij van de onvergelijkelijke gastvrijheid en inzet van Cyriel en Hilde Van Meel - Decoo in Tremelo.

Om het sommige leden gemakkelijker te maken onderzoeken wij nu de mogelijkheid om een meer centraal gelegen plaats te vinden waar zo'n 60 à 100 mogelijke deelnemers opgevangen kunnen worden, zo mogelijk in een groene omgeving. Als vermoedelijke datum wordt zondag 15 juni voorgesteld.

Wij danken bij voorbaat al wie zulk een locatie zou kennen en de nodige inlichtingen daaromtrent zou willen doorspelen aan het secretariaat (zie adresgegevens achteraan dit nummer) of aan Bob Vanhee (tel. 059 26 61 67 of e-mail : bobliv@skynet.be) (G.B.)

Wie kan inlichtingen bezorgen ?

Onze Franstalige zustervereniging is op zoek naar mensen die interessante informatie zouden kunnen verstrekken over de volgende aangelegenheden :

- * de rijstkweek in Congo, voornamelijk in de gewesten Bumba, Yahuma, Isangi, Lisala, Yakoma en andere ;
- * de kweek en de verwerking van suikerriet in Kiliba of Moerbeke-Kwilu ;

- * de plannen in verband met methaangaswinning rondom het Kivumeer ;
- * beoefenaren van erediensten andere dan Rooms-Katholieke : Orthodoxen, Gereformeerden, Israëlieten, Islamieten...

Wie zulke inlichtingen zou kunnen verstrekken gelieve daarvan kennis te willen geven aan de voorzitter (e-mail : g.bosteels@skynet.be of tel. 02 767 46 92, dan wel aan het secretariaat (zie adresgegevens achteraan dit nummer), waarvoor dank bij voorbaat. (G.B.)

Deze nieuwsbrief is uitgegeven door de vzw

AFRIKA-GETUIGENISSEN

Zetel en secretariaat :

Hollandsvin 4, 3120 Tremelo

Telefoon : 016 53 18 64

cyrielvanmeel@hotmail.com

Bankrekening : 001-4254043-87

Niets uit deze nieuwsbrief mag worden overgenomen, gekopieerd of gepubliceerd zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, die alle rechten voorbehoudt.